

Veckobladet

hoppades som ni kanske minns att posten skulle göra ett undantag och se till att prenumeranterna fick nr 15 på fredagen den 2 maj trots den mellanliggande röda dagen. Men så skedde inte, och nu har vi fått en förklaring. I och med att det finns konkurrens (Citymail) måste posten hålla benhårt på reglerna om tre dagars väntetid för B-post. Annars kan man få Konkurrensombudsmannen på sej.

Leve det gamla statliga postmonopolet!

VB har som bekant även andra problem med spridningen. När partidistriktet (v) nyss hade programdiskussion i Lund fick utdelningen av gratisnummer ske utanför den förhyrda lokalen. Men vi uppskattar att en medlem av distriktsstyrelsen vänligt tog emot tidningen!

En skånsk miniklassiker

Det var med stort nöje som jag i förra Veckobladet läste Lucifers artikel "En skånsk klassiker" om Röda Kapellet's bilfärder på den skånska landsbygden 1 maj. Själv har jag varit med om en miniklassiker, det var i slutet av 1980-talet. Vi sprängde fram på motorvägen till Helsingborg i 130 km/h, spelade, fortsatte till Kävlinge, kom för sent till mötet, vidare åter till Lund. Det var mycket macho och mycket turbo. (Jag tror att resan planlades av en känd bilhatare i kapellet som dock inte medföljde.) Hur som helst, då bestämde jag mig: aldrig mer bil på 1 maj.

Röda Kapellet's insatser på den skånska landsbygden har blivit en mycket uppskattad tradition, och jag inser att det är ett helgerån att framföra kritik mot dem. Det finns trots allt en baksida och det gäller utarmningen av musiklivet i Lund.

Jag växte upp i Skurup, på 30-talet en liten köping med ca 2000 invånare. Där fanns en blåsorkester, "Sagostunden", som jag tror med anknytning till ABF eller arbetarekommunen, en självskrivna orkester 1 maj. Hur kan det komma sig att inte vänsterpartiet i Helsingborg, Trelleborg, Ystad, Simrishamn eller Malmö kan organisera en blåsorkesterverksamhet liknande den i Lund? De kommunala musikskolorna har i decennier utbildat musiker så det kan inte vara problem med rekrytering.

Forts. på sid. 4.

Vad är radikalt?

Den frågan inställer sig vid studie av de kommentarer som kommit till riksdagsgruppen och partistyrelsen med anledning av den senaste budgetuppgörelsen. Jag har läst breven från lokalorganisationer, distrikt och privatpersoner. En första reflektion är att det är förvånansvärt få kritiska privatpersoner i förhållande till de negativa reaktionerna internt i partiet. För egen del har jag fått två eller tre e-postmeddelanden, vilket är det jag brukar få vid höst- och vårbudgetarna. Frånsett de skriftliga meddelandenas antal och innehåll kan opinionsmätningar ge en fingervisning om hur väljarna reagerar på budgetuppgörelserna. Det jag sett hittills tyder på en viss överströmning från s till v.

Bunden riksdagsgrupp

Vid det kommande partistyrelsemötet ska statsbudgeten diskuteras och ambitionen är att besluta om en position inför höstens budgetförhandlingar. Partistyrrelsens verkställande utskott har nära följt de olika stegen i förhandlingsprocessen. Det är partistyrelsen som godkänner eller förkastar de förhandlingsresultat riksdagsgruppens förhandlare lyckas åstadkomma. I de andra riksdagspartierna har riksdagsgruppen en friare ställning i förhållande till sina partistyrelser.

Ytterst sker prövningen av vilket förtroende de olika riksdagsledamöterna har vid fastställande av listorna inför valen. Oavsett maktfördelningen mellan riksdagsgrupp och partistyrelse anser jag det väldigt viktigt att det kan finnas en förtroendefull samt kunnig diskussion mellan parlamentariker, partistyrelse och övriga partimedlemmar. För att uttrycka sig diplomatiskt om det parti jag tillhör; det finns utrymme för förbättringar.

Ofentliga arbetsgivare och småföretagare i underläge

Oavsett meningsyttringar från medlemmar och väljare känns det givetvis inte bra att tvingas sänka ersättningen till de sjukskriva. Men det finns förklaringar till att detta var ett av resultaten i uppgörelsen med regeringen och mp. Så sent som en månad innan budgeten skulle vara färdig verkade det klart att en stor del av kostnaden för sjukskrivningarna skulle vältras över på arbetsgivarna. Som parti var vi ensamma om att motsätta

oss denna lösning. I riksdagsgruppen nämndes tre argument för den hållningen. Om arbetsgivarna skulle ha fått ta ett relativt större ansvar skulle uppdelningen i ett A och ett B-lag på arbetsmarkanden bli tydligare. Människor som av någon anledning varit sjukskrivna tidigare i sitt yrkesliv skulle hamna i ett rejält underläge i konkurrensen om nya jobb. De offentliga arbetsgivarna skulle drabbas av fördyrningar som de skulle få svårt att kompensera sig för. De små företagen skulle drabbas Oportionerligt hårt då deras sårbarhet är större.

Hur täcka överdraget?

Opinionsarbete och en nära samverkan med fackförbundsledningarna som i sin tur också agerade ledde till att sjukfinansieringsförslaget drogs tillbaka en knapp vecka innan det egentliga förhandlingsarbetet skulle starta. Enligt min mening gick riksdagsgruppens förhandlare i väg till finansdepartementet utan något egentligt förslag till hur det stora överdraget då skulle täckas.

Skatteförändringar behandlas i höstbudgetarna och var således utesluttat oavsett om budgettaken fanns eller ej. Vi som är utskottsansvariga fick i uppdrag att snabbt dammsuga våra respektive utgiftsområden efter tänkbara besparingsförslag. Jag kunde då bidra med att 1,5 miljarder i besparing genom att alla nya vägbyggen som var tänkta att starta 2004 skjuts framåt samt en smärre justering av Banverkets anslag. Säpo får också spara in en tid då de flesta länder ökar sin ambition för säkerhetsarbete. Efter Säkerhetskommis-si-ens genomgång av vad Säpo sysslar med är det väl ingen av oss som gråter när Säpo-anslagen minskar.

Kommunernas bästa vänner

Efter en inledande diskussion enades förhandlingsparterna om att de ökade sjukskrivningskostnaderna inte skulle få leda till neddragning av statsbidragen till kommuner och landsting. Att slå vakt om dessa bidrag och helst öka dem har varit ledstjärna för vänsterpartiets förhandlingsarbete under de senaste fem åren. Med tanke på vänsterpartiets starka support av Kommunals krav på höjda löner är det extra klokt att hålla samma linje denna gång.

Frågan är då hur vänsterpartiet ska göra inför höstens budget som ska presenteras en dryg vecka efter folkomröstningen om EMU. Ekonomistyrningsverket spår att underskottet har ökat kraftigt om det inte händer något dramatiskt med sjukskrivningskostnaderna. Av några distrikt att döma (däribland Skåne) är det mest radikala att ställa sig vid sidan av från början. Frånsett den med all sannolikhet starka skjuts JA-sidan i folkomröstningen skulle få kan man undra av vilken anledning vi då ställer upp till val? Att enbart föra fram kritik mot vad andra gör behöver vi inte ha några riksdagsplatser till. Och frågan är om vi ska föra samma resonemang i riksdag, kommun och landsting. Ska vänsterpartiet överlåta åt borgarna att komma överens med socialdemokraterna om hur Lund ska skötas? Tycker vi att borgarna ska få återkomma till makten i Region Skåne för att tillsammans med socialdemokraterna reda ut den ekonomiska katastrofen? Det "svek" riksdagsgruppen gjort genom att gå med på en sänkning av sjukersättningen är i kronor räknat betydligt mindre än vad höjning av landstingsskatten och sjukvårdssavgifterna i Region Skåne kommer att kosta de sjuka.

Det finns inga enkla lösningar. Jag mottar tacksamt alla förslag Veckobladsläsarna har till skatteändringar, utgiftsändringar eller andra förslag som leder till ett radikalt budgetalternativ inför höstens förhandlingar!

Karin Svensson Smith

Föreslår att fullmäktige beviljar medel för tillkomsten av *Lunds första favela*, för bostadslösa underklassen! ... Bedömningsvis bör föreslagna lite oortodoxa lösning på det allt mer akuta bostadsproblemet i kommunen klaras, med överraskande små rena penningmedel. Alla bör ju bidra i dessa tider av budgetkontroll och skattetak, även de minst bemedlade medborgarna. Idén lyder som följer. Små markområden med perifert läge, inne i stan såväl som i utkanten, avsätts för självbyggeri. Normer fastställs för nödbostadsstorlek, minimum avstånd till nästa bôle (brandskydd) samt lyftande av restriktioner för kamineldning med bränslevärdigt avfall. Vad betr. kaminer kan kommunen bidra med inköp av lämpliga sådana, från typ rivningsfirmor. Brandkåren kan via skriftliga PM samt rådgivning å plats tillse att brand- och övriga hälsorisker hålls under kontroll. Ordnade förhållanden även i slumbebbyggelse, vi tillhör dock den germanska kulturretsen

Ur ett föreliggande förslag till motion som fullmäktige aldrig lär få se.

Champagnerus förstamaj?

Tack och lov så finns det små bokförlag. I bland uppträder de tillsammans och visar sina alster, till exempel i stora hallen på Stockholms Central. Senast jag såg dem var på Socialt Forum Skåne i höstas. Där fastnade jag för Cogito Bokförlag som ger ut en serie "Tradition" som "vill påminna om och göra tillgänglig den radikala svenska skriftställartraditionen. Denna tradition är varken enhetlig eller oklanderlig, men den finns där ständigt - även om den för det mesta är undanskuffad av etablissemangen - och den utgör vår litteraturs kanske angelägnaste strömning."

Jag fastnade för två böcker, den ena "Loss" med ett urval av Strindbergs brev, den andra "Att slåss för en god sak" med ett urval artiklar och tal av Bengt Lidforss (1868-1913, professor i botanik i Lund och flitig skribent i Arbetet). Nu i maj kan det vara lämpligt att citera från hans förstamajtal 1905:

Jag vill begagna detta tillfälle att särskilt rikta några ord till den akademiska ungdom, som i dag samlats under de röda

fanorna. Det finns en särskild fara, som alltid synes lura på den frisinna överklassungdomen. Jag tänker nu inte på de obehag och trakasserier, som er radikalism kan inbringa Er här vid universitetet: sånt ger man fan i, om man är en karl. Utan vad jag tänker på, är faran att bli avfälling. Vare det långt från mig, att vilja insinuera något sådant om den lilla tappra skara, som mött här idag; men när man som jag sett tjugo studentgenerationer defilera förbi, så får man stundom det intrycket, att det rent av är en student-specialitet att bli avfälling. Faktiskt ligger det en fara i att bli politiskt intresserad och politiskt radikal vid alltför unga år, då hjärnan ännu är outvecklad och man, som Strindberg säger någonstades, tänker under trycket av blodkärl. Det händer då lätt, att man får en ytlig och därigenom banal uppfattning av idéer och saker, som i och för sig äro högst förträffliga; och när man då blir äldre, förblander man sin egen ytliga uppfattning av saken med saken

själv, och tror sig genomgå en mäktig sund utveckling, när man så kastar barndomsradikalismen över bord och blir konservativ. Jag säger inte detta med hänsyn till Er, utan med hänsyn till den propaganda Ni bedriver bland era kamrater. Det gäller inte att uppväcka en känsloradikalism, som dunstar bort som ett champagnerus, utan vad det kommer an på, är att skapa socialt vakna, klarsynta och målmedvetna individer.

Nu var det väl inte så många som fick uppleva ett "champagnerus" på stortorget vid årets förstamaj. Regn och bläst la sordin på stämningen och jag saknade de sedvanliga musikaliska inslagen mellan talen.

Jag har också sett många studenter upptända av radikala idéer, doktorander som på 70-talet satte fart på diskussionerna i kafferummet för att sedan ett decennium senare när de kommit upp sig i samhället säga: "Äsch det där var ju bara trams, jag kan inte förstå hur jag kunde vara så tokig." Ja

vad skall man säga, det verkar jobbigt, det måste sätta sin spår. Då är det nog bättre för hälsan att bli "påfälling" d.v.s. att på äldre dar radikaliserar vilket ju är det naturliga då ökade kunskaper om hur det ligger till i samhället automatiskt borde leda till en politisk radikalisering förutsatt att man är för rättvisa och jämlikhet.

Man kan undra över hur många av dagens ung vänster blir "avfällingar". Självt har jag en optimistisk syn. Jag har fått ett intryck av att dagens ung vänster tar sin radikalitet på större allvar än 68-värstern; dagens samhälle ger inte anledning till så stor optimism som på det expanderande 60-talet. Dagens ung vänster påminner mig om studentvännerna i Umeå 1965-1975 (jag var där då) som skilde sig mycket från studentvännerna i Lund. Jag tror inte det blev så många avfällingar i Umeå som i Lund. Hur som helst, Bengt Lidforss' tal är fortfarande aktuellt och läsvärt och kan liksom hans övriga skriftställarverksamhet rekommenderas.

Per-Åke Albertsson

Anekdotiskt

Geologiska institutionen vid universitetet har fått ett nytt hus som jag snart kommer att prisa. Men först en anekdot som jag hörde på 1960-talet av Torsten Gustafson, dåvarande professorn i teoretisk fysik, studiekamrat med Tage Erlander i samma krets av radikala studenter och var Erlanders vän och vetenskaplige rådgivare. Under krigsåren var han en aktiv antinazist i det då tämligen brunfärgade Lund. Gustafson (aldrig kallad något annat än TG) var en fantastisk berättare av sanna historier om livet, vilket fick mig att kalla honom anhängare av den anekdotiska historieuppfattningen. Han var tidvis också aktiv i naturvetenskapliga fakulteten, den församling bestående av alla ordinarie lärare som styrde över en grupp av institutioner och ämnen.

En drakonisk lösning

Fakultetssammanträden var förstås tuffa tillställningar där det gällde att slåss för sin institution och sitt ämne. Vid ett sådant tillfälle hade geologerna haft en lång och engagerad dragning om sitt behov av mer utrymme för att härberga sina stensamlingar. Det var ont om plats i det gamla geografihuset där man höll till och nu gick det inte längre: man hade visserligen stora utrymmen men behövde mer plats för nya fynd. Fakultetens resurser var pressade vad gällde lokaler och budget, men nu satt alla tysta och saknade motargument.

Då begärde TG ordet. Han förklarade att han i all blygsamhet

ville förslå en lösning på problemen som skulle möjliggöra en utökning av samlingarna. Om man delade alla stenarna i två delar, behöll den ena delen och kastade den andra skulle problemen snabbt vara ur världen. Inför detta förslag blev geologerna stumma och fakulteten kunde gå vidare i föredragningslistan till nya besvärliga ärenden.

Elegant nybyggnad

Men nu har alltså geologerna fått nya lokaler tillsammans med de geografiska institutionerna, allt i ett Geocentrum. Det hela finns i hörnet Helgonavägen/Sölvegatan i Lund, alltså i de mest institutionstäta delarna av Lund. Här finns redan den gamla kemiinstitutionen, sedermera Ekologihuset i gult tegel och Theodor Wählin's Farmakologihus i mörkt Helsingborgstegel, och glaserade svarta takpannor från Böringe).

En känslig miljö alltså och säkert inte lätt att passa in en ny byggnad i.

Men det har man alltså gjort och man har lyckats utomordentligt. En byggnad i rött tegel i stram nyfunkis med stora glasytor

ligger vinkelrätt mot Ekologihuset och hopbyggt med detta längs Sölvegatan. Det nya huset ska rymma gemensamma funktioner som lärosalar etc. medan de äldre husen moderniseras till laboratorier och kontorslokaler. Jag har inte varit inne i husen och det hela är inte färdigt än, men nog är det väldigt välgjort. Ingen enskild arkitekt finns utpekad utan Samark i Malmö har ritat. Akademiska Hus är förstas byggherre, ett företag som jag annars inte har så mycket till övers för: de tycks t.ex. vara oförmögna att driva få de elektriska klockorna på min arbetsplats i E-huset.

Det är roligt att se hur luckorna fylls ut i Lund och att vi får en fortsättning på stadsmässigheten. Den stora parkeringsplatsen längs med Sölvegatan som nu naggats i kanten har varit en trist historia.

Till sist

I förra VB använde jag mig av en parafraas på en av Hemingways mest berömda meningar, den om hur vädret var. Jag borde nog ha angivit källan, insåg jag i efterhand.

Lucifer

Veckans Goja

Programdebatt 1875 och 2003

Så ska alltså vänsterpartiet ha ett nytt program. Därmed fullgörande en viktig rutin: ett politiskt parti ska byta eller grundligt revidera sitt program vart tolfte år eller så, det förväntar sej både medlemmarna och omvärlden. Det gäller inte minst partier som historiskt har framgått ur arbetarrörelsen. Visserligen sade Marx att "varje steg av verklig rörelse är viktigare än ett dussin program", men man kan inte göra framsteg för jämnan och då erbjuder programskrivandet ett visst substitut. Liksom programdebatten. Det är i remissfasen och på de beslutande kongresserna som de starka känslorna väcks. Den färdiga produkten tillämpas (trots alla föresatser) mycket sällan. Tro en som har varit med i leken några decennier!

Världens vänsterpartier har alltså skrivit inte bara dussintals utan tusentals program, som i regel har föregåtts av häftiga debatter. Som i regel snabbt har glömts bort. Det finns dock ett viktigt undantag. Jag tänker på Karl Marx "Marginalanmärkningar om det tyska arbetarpartiets program", gemensamt kallat Gothaprogrammet, från 1875.

Natur och miljö

Jag kom att tänka på kritiken av Gothaprogrammet när jag i lördags deltog på en av v-distriktet anordnad diskussion om (vissa delar i) ett kommande utkast till partiprogram. Till den kritik som riktades mot den föreliggande texten hörde dess utelämnande/förringande av miljö och miljöpolitik – se även referatet från ett möte med Karin Svensson Smith i VB nr 15. Jag tyckte mej känna igen inslag i den

kritiken och gick till Marxhyllan när jag kom hem.

Jag citerar själva inledningen, där Karl Marx först citerar Ferdinand Lassalles förslag till formulering och sen kritiserar det. Det är en snårig text, men fastnar man är det bara att börja om på nytt.

"Arbetet är källan till all rikedom och all kultur." – Arbetet är *inte* källan till all rikedom. *Naturen* är i lika hög grad källan till bruksvärdena (och av sådana består väl ändå den materiella rikedom!) som arbetet, vilket självt endast är en yttring av en naturkraft, den mänskliga arbetskraften. Denna fras återfinnes i varje abcd-bok och är såstillvida riktig som den *föresätter* att arbetet med de därtill hörande föremålen och hjälpmedlen äger rum. Men ett socialistiskt program får inte tillåta sig dylika borgerliga talesätt för att förtiga *betingelserna*, som ensamma ger dem en mening. Och såvida människan från första början förhåller sig som ägare till naturen, urkällan till alla arbetsmedel och arbetsföremål, behandlar den som sin egendom, blir hennes arbete källa till bruksvärden, således också till rikedom. Borgarna har synnerligen goda skäl att tilldika arbetet *övernaturlig skaparkraft*, ty just ur det naturbetingade i arbetet följer, att den människa, som inte har någon annan egendom än sin arbetskraft, under alla samhälls- och kulturtillstånd måste vara slav under andra människor, som gjort sig till ägare av de materiella arbetsbetingelserna. Hon kan arbeta endast med deras tillåtelse, alltså leva blott med deras tillåtelse.

Naturen är alltså "i lika hög grad" som arbetet källan till bruksvärdena, det vill säga alla de ting som människan behöver för sitt livsuppehälle (och de tingen är inte få i det avancerade industrisamhället). Men i fortsättningen påpekas att själva den mänskliga arbetskraften är en produkt av naturen, att naturen betingar arbetet.

Naturen, eller med ett idag vanligare politiskt uttryck "miljön", är alltså den materiella grunden. Att jag själv gärna kallar mej marxist beror inte minst på att jag gillar marxismens konsekvent materialistiska ståndpunkt. Vad är väl mer materiellt än naturmiljön?

Flodvänderna

Att "tilldika arbetet övernaturlig skaparkraft", det vill säga bortse från de handfasta begränsningar som naturen sätter, kallar Marx som synes en borgerlig inställning. Om de begränsningarna vet vi mer än på 1870-talet och det har även

uppstått en intressant ekologisk teoribildning, bland annat genom insatser av marxister som Klaus Eder. Därför finner jag det befogat att bevara (och gärna utveckla) miljöperspektivet i vänsterpartiets program.

Om man som många menar att programmet bör vara en vägledning för praktisk handling (vilket jag själv ifrågasätter) kan det vara bra att minnas den järnhårda naturlagen, för annars kan man idealistiskt tro sej ha "övernaturlig skaparkraft" och försöka vända sibiriska floder – det fanns seriösa sovjetiska planer på att bland annat med hjälp av kärnladdningar spränga nya flåror så att Irtysj och Jenisej kunde rinna söderut i stället för till Norra ishavet. Eller så förespråkar man i likhet med v-partidistriktets nye miljöansvarige bygget av en nordskånsk tvärväg som inte lär vara färdigamorterad innan oljan är – inte slut, men väl så knapp och dyr att vägen kommer att ligga tämligen tom.

Fast den inställningen behöver inte bero på idealism. Det handlar nog om banal okunnighet.

Jag finns!

Och så pratades det förstas klass på mötet. Förslaget till programtext börjar med klasserna, och det går ut hårt:

Mellan kapitalismens båda huvudklasser finns ett skikt, hårt bundet till borgarklassen, bestående av bland annat högre tjänstemän och andra på ledande positioner inom ekonomiska och akademiska institutioner. Bindningen bygger på detta skiktets position i produktionen; att administrera klassamhällets utsagningsmekanismer till förmån för borgarklassen och legitimerar det borgerliga samhällets orättvisor. Klassamhällets fortlevnad hör till deras direkta klassintressen. I den konkreta intressekampen representerar de ofta den motpart som motverkar de arbetandes strävan efter bättre villkor.

Borgare, arbetare, mellanskikt. Men det handlar inte om de mellanskikten som diskuterades så flitigt på 1970-talet (och som Blå Tåget rimmade på "blekansikten"). De skikten har tydligen helt oproblematiskt sugits upp i arbetarklassen numera. Nej, det som citerats syftar på är vad Göran Therborn (*Klasstrukturen i Sverige 1930–1980*, 1981) betecknar som "ledande och garanterande funktioner vars utövare därigenom på ett speciellt sätt är knutna till den dominerande klassen", en kategori för sej, klart skild från de tendentiellt vacklande mellanskikten. Självt finner jag Therborns indelning analytiskt mer givande än programtexten.

Men framför allt vill jag göra ett viktigt tillägg som kunde låta ungefär som så: "Mellan kapitalismens båda huvudklasser finns en klass med bas i den enkla varuproduktionen och med anor från yngre stenåldern. Dit hör bland annat fri-lansande översättare."

Linderot och Marx

Småborgerligheten, kort sagt. Förr vårdade sej det svenska kommunistpartiet om den, sökte vinna den som allianspartner åt arbetarklassen. Vi minns Sven Linderots skrift om småbönderna, eller? De senare är förvisso en marginell samhällsgrupp nu för tiden, men i gengäld har vi en massa självständiga pizzabagare, ofta av utländsk härkomst, som borde vara av stort intresse för vänsterpartiet.

Vad säger då Marx apropå Gothaprogrammet? Han citerar först programtexten: "Arbetets befrielse måste vara ett verk av arbetarklassen, i jämförelse med vilken alla andra klasser är *en enda reaktionär massa*", och sedan upprepar han vad han själv hade skrivit 27 år tidigare, i *Kommunistiska manifestet*, att "medelstånden ... blir revolutionära med hänsyn till sin förestående övergång till proletariatet". Han fortsätter: "Från denna synpunkt är det alltså återigen tokiigt, att de, tillsammans med bourgeoisin och till köpet med feodalherrarna i förhållande till proletariatet 'bilda en enda reaktionär massa'."

För övrigt skulle jag gärna även se en rad om trasproletariatet, ett inte ointressant samhällsskikt, ofta reaktionärt men inte alltid.

Positivt, men ...

Utkastet till nytt program för vänsterpartiet vittnar om att författarna inte är så insatta i marxismen utan nöjer sej med en förgravad variant som i viktiga avseenden hamnar långt från Marx egen ståndpunkt. För oss som var med om 1960- och 1970-talens vitala diskussion, som verkligen utvecklade det marxistiska tänkandet, kan detta vara en smula vemodigt. Men egentligen är det positivt. Marxismen befruktar visserligen även dagens samhällsanalys, exemplifierat av Manuel Castells, men saknar också viktiga kategorier som behövs om man vill förstå världen sådan den ser ut idag. I Sverige är marxismen bara en av de idétraditioner som numera ryms i vänsterpartiet. 1960- och 1970-talens diskussioner förföll ofta till exegetik, testuggeri och tomma klassikercitat. I och med att dagens programskrivare är så okunniga om marxismen löper de mindre risk att hamna i den fällan.

Fast i någon liten mån tycker vi veteraner att det var bättre förr.

Gunnar Sandin

PS

Det talades inte mycket om EU på mötet, men Kalle Larsson (inledare tillsammans med Jenny Lindahl) sa i förbigående att han ville ha med ett krav om svenskt utträde. Marx citerar: "Arbetarklassen verkar för sin befrielse i första hand *inom ramen för den nuvarande nationella staten*", och kommenterar: "I motsats till Kommunistiska manifestet och till all tidigare socialism har Lassalle fattat arbetarrörelsen från den mest trångbröstade ståndpunkt."

Strejken

I Lund har vänstern hittills stött Kommunals strejk på olika sätt. I förra numret publicerade vi det stöduttalande som partiföreningen tagit och som bland annat förklarar beredskapen att verka för en skattehöjning om det det skulle behövas för att finansiera höjda löner. Röda Kapellet spelade den 6 maj på Kommunals kampglada demonstration.

Nämndordförandena Lars Ohlsson (Lundafastigheter) och Gunnar Stensson (gymnasierna) har vägrat att öppna ytterdörrar i strejkande vaktmästares ställe, och sen partisekreterare Lars Stjernqvist (s) uttalat sin rekommendation för den linjen har det lokala s-motståndet försvagats. Att posten hämtas har Kommunal inget emot.

– Men kan inte kommunen bli skyldig att ersätta förlorade dagskassor om inte Saluhallen öppnas? undrade socialdemokraterna.

– Det ska i så fall bli intressant att se vilka summor de gör anspråk på, svarade ordförande Ohlsson (v). När vi ville höja deras hyror i förför vi vi beskedet att de i princip inte hade några inkomster alls, bland annat på grund av kommunens restriktiva parkeringspolitik.

Fast som ni nog har sett öppnades Saluhallen i alla fall, utan Ohlssons hjälp.

VECKOBLADET Svartbrödersg 3, 22350 Lund. Tel 046/138213. Utges av V Lund. Prenumerationsavgiften, 250 kr/år, insättes på postgiro 1 74 59-9. **Ansv utgivare: Ola Hagring** Tel 046/143309 Manus sändes till ovanstående adress el. e-post till: vbladet.lund@passagen.se. Red. förbehåller sig rätten att korta i insänt material. Tryck: KFS AB, Lund. Adressbyte: sänd e-post, eller använd postens adressändringskort.

Begränsad eftersändning. Vid definitiv adressändring sänds tidningen i retur till Veckobladet.

Nej till EMU?

De närmaste månadernas viktigaste politiska fråga i Sverige är ställningstagandet till EMU – och indirekt till EU.

Den svenska vänstern röstar nej. Dess argument är främst ekonomiska och handlar om makten över konjunkturpolitiken och i förlängningen social- och skattepolitiken. Den ideologiskt viktigaste komponenten är strävan att bevara demokratin inom nationalstatens ram.

Jag menar att vi också måste undersöka frågan ur ett globalt/internationellt perspektiv, ett solidariskt och socialistiskt perspektiv. För att skapa en sorts ram för diskussionen har jag sökt argument hos Samir Amin, författare till *Den globala kapitalackumuleringen* och en rad andra viktiga arbeten. Jag har ställt samman sju påståenden ur hans senaste bok, *Kapitalism i globaliseringsens tid*, (Daidalos 1998).

Samir Amin har inte formulerat dessa satsar som teser. Jag har självsvåldigt lyft dem ur löpande text och skilda sammanhang och numererat dem i den ordning som passar mig. Ansvaret för texten är helt och hållet mitt eget.

Samir Amins sju påståenden

De fyra första satserna summerar världssituationen idag, de tre sista är fragment av ett program för förändring.

1. USA:s (och "centrums") makt vilar på fem monopol: det teknologiska försprånget samt kontrollen över finansmarknader, råvaror, medier och massförstörelsevapen.

2. USA:s monstros kostsamma militära hegemoni betalar sig genom att den garanterar dollarns ställning som världsvaluta.

3. Storbritannien har gjort en villkorslös allians med USA till sin högsta prioritering. Hur går det i framtiden om rivaliteten mellan Europa och USA blir intensivare?

4. Vi riskerar en ny upplaga av amerikansk världshegemoni, ett delande av "bördorna" inom en nyimperialistisk regionalisering.

5. För att möta detta hot måste den nya socialismen bli långt mer internationalistisk än nu och aktivt bidra till att organisera regionala

grupperingar som kan ställa folkskens internationalism mot centrums fem monopol.

6. Vi måste ersätta det nuvarande uniceptriska globala systemet med en polycentrisk regionalisering genom att sammanfoga de utspridda delarna av periferierna till regioner, förslagsvis följande: Latinamerika, arabvärlden, Afrika, Sydostasien, de kontinentala länderna Kina och Indien samt f.d. Sovjetunionen och Europa.

7. Den europeiska vänsterns särskilda uppgift i skapandet av denna polycentriska regionalisering är att medelst en rekonstruerad och föräddad arbetarrörelse utveckla ett konfederalt politiskt och ekonomiskt stor-Europa. En gemensam europeisk valuta behövs för att ersätta de nationella valutorna i en omfattning som gör det möjligt att gå vidare till en gemensam politisk konstruktion, vilken kan ge legitimitet till gemensamma finansiella och monetära institutioner.

Mina kommentarer

1. Även om "centrum" självfallet inte är helt identiskt med USA, så är det efter Irakkriget uppenbart, att det leds och kontrolleras av USA.

2. En tredjedel av den amerikanska ekonomin är direkt eller indirekt beroende av det militärindustriella komplexet. Syftet med USA:s militära hegemoni är att garantera dollarns ställning som världsvaluta. Tack vare den kan USA förmå den övriga världen att finansiera det ständiga handelsunderskott som rustningarna ger upphov till. USA kan också köpa upp andra länders försvarsindustrin – som t.ex. den svenska – eller göra vapentillverkningen beroende av USA genom att bevara kontrollen över nödvändiga komponenter, som vi sett den senaste månaden.

3. Tony Blair fullföljer konsekvent Storbritanniens traditionella villkorslösa allians med USA. Hans strävan är att knyta hela EU till USA för att skapa ett än starkare västmaktsblock. Motsatsen kallar han att splittra EU. Mycket tyder på att Göran Persson strävar i samma riktning. Hela den borgerliga svenska pressen försvarar det "transatlantiska bandet", fördömer Tysklands och Frankrikes "splittring av EU" och hyllar ett ansvarsfullt samarbete med USA. Det finns en svensk tradition att använda begreppet "ansvarsfull politik" för att beteckna följsamhet med den för tillfället dominerande världsmakten.

4. Innebörderna i USA:s världshegemoni och dess delande av "bördorna" inom en nyimperialistisk regionalisering har under de

senaste åren kommit till klart uttryck i samband med krigen mot Afghanistan och Irak liksom hoten mot Syrien, Iran och Nordkorea. Syftet med Blairs och hans bundsförvanters villkorslösa allians med USA är att spänna också Europa framför den nyimperialistiska trimfsvagnen. Flera EU-länder och en stor europeisk folkmajoritet motsätter sig tack och lov detta. Andra har girigt låtit det ske.

5. Den nya socialismen måste bli internationalistisk och inte begränsa sig till att närögt fixera makten över de nationella välfärdssystemen i världens mest välmående nationer.

6. Uppgiften att sammanfoga periferiernas utspridda delar till regioner för samarbete och ömsidig handel åvilar i första hand de folk som lever där. Samir Amin fäster stora förhoppningar vid strukturer som de alliansfria staternas organisation. Det breda motståndet mot USA:s krig i Irak stärker dessa förhoppningar.

7. Kampen för ett socialt och ekonomiskt stor-Europa är den europeiska vänsterns viktigaste kampuppgift. Vägen till "Arbetare i hela världen, förenen eder" går via "Arbetare i hela Europa". Det hittillsvarande EU-samarbetet har försummat den gemensamma politiska utvecklingen och varit begränsat till ekonomiskt samarbete. En europeisk valuta behövs, men den borde komma sist, inte i EU-projektets början. Europaregionen har i vissa avseenden hunnit längst och kan förena sig med världens övriga regioner och på sikt gå vidare mot internationell ekonomisk och social rättvisa. Samir Amin uttrycker dock på flera ställen misstro mot den välmående europeiska vänsterns förmåga att höja sig över inskränkta nationalistiska perspektiv. Hans förtroende för de alliansfria staterna är större. Han misstänker till och med att den europeiska vänstern kan komma att bli ett hinder för de nödvändiga förändringarna. Den pågående EMU-debatten visar hur välmotiverad hans misstro är.

Ja till dollarn?

Det finns en rad välgrundade skäl att ur ett nationellt vänsterperspektiv säga nej till EMU. Jag tror alla är medvetna om dem.

Det är dock ingen tillfällighet att också många kapitalister och borgare slåss för ett nej till EMU.

Att säga nej till en valuta innebär samtidigt att säga ja till en annan. Och denna andra valuta är inte bara den svenska kronan. Vi har ovan påpekat att en mycket stor del av svensk verkstads- och försvarsindustrin redan är inte bara

integrerad med, utan ägd av Förenta staterna.

Ett nej till EMU innebär ett ja till dollarn. Det finns starka ekonomiska och politiska intressen för ett sådant ja. Framför allt bland moderaterna finns nu en stark överströmning till EMU-omröstningens nejsida. Idag, den 5 maj, meddelas att Moderata studentförbundet i Stockholm anslutit sig till nejsidan. Samma intressen finns i Norge och särskilt i Danmark, som ju inte bara står utanför EMU utan frivilligt gått med i Irak-kriget, och nu belönas för detta. Hela Norden utom Finland, som redan är med i EMU, kan utvecklas till ett dollarblock.

Det finns naturligtvis fortfarande USA-vänliga EMU-förespråkare, som hoppas att Blair ska förmå Storbritannien att överge pundet och säga ja till EMU för att därefter göra EU till ett verktyg för amerikansk nyimperialism och euron till en tvillingvaluta med dollarn. Flertalet USA-medlöpare tycks dock inse att det är en lång och farlig väg att gå för att nå målet. Säkrare att säga nej till EMU direkt.

Idag talar det mesta för att Sverige i folkomröstningen kommer att säga nej till EMU och ja till dollarn. Det skulle skada kampen mot USA:s nyimperialism.

Gunnar StenSSon

Skånsk miniklassiker

Forts. fr. sid. 1.

Det kan bero på lättja; så lätt att ringa till Lund och beställa en spelning. Vad händer om vi tackar mej? Blir det bandinspelning och högtalare eller kanske ett initiativ till röda kapell på flera orter i Skåne? Värt att pröva.

Per-Åke Albertsson

VECKOBLADET

Detta nummer gjordes av Gunnar Sandin (red.) och Kajsa Theander. Nästa redaktör Gunnar Sandin, 135899.

Manus sänds per post till Veckobladet, Svartbrödersg 3, 223 50 Lund. Måndag e. 17 till fax 046-123123, tel 046-138213.

Manus mottas gärna i form av Worddokument (.doc), RTF eller ren text på 3,5" diskett. Bifoga helst pappersutskrift. Enklare är att skicka e-post till

vbladet.lund@passagen.se Lämna då gärna två versioner: den raa texten som brev och dokumentet i format enligt ovan som bilaga. Telefon till redaktörerna: Gunnar Sandin 13 58 99 Charlotte Wikander (tjl) 13 96 26 Vid utebliven tidning ring Cecilia Wadenbäck 13 82 13.